

Auron FX

Treydingda foyda: halol qo'llanma

Matematika, xarajatlar, psixologiya va firibgarlar. Bozorda uzoq qoladigan kam sonli treyderlarni ko'pchilikdan nima ajratib turadi. Va'dalarsiz, «signal»larsiz, faqat raqamlar.

Mundarija

1. Achchiq haqiqat: chakana hisoblarning ko'pchiligi pul yo'qotadi
2. Foyda aslida qayerdan keladi: kutilma (expectancy)
3. Pozitsiya hajmi: 1% qoidasi
4. Drawdown matematikasi va yo'qotish seriyalari
5. Kredit yelkasi: kuchaytirgich
6. Xarajatlar: foydani jimgina yeydigan omil
7. Savdo rejasi va savdo jurnali (shablonlar)
8. Psixologiya: o'ch olish, haddan tashqari savdo va FOMO
9. Firibgarlardan saqlanish: tekshiruv ro'yxati
10. 30 kunlik reja va haqiqiy hisobdan oldingi tekshiruv ro'yxati
11. Xavf haqida ogohlantirish va qo'llanma haqida

Qanday foydalanish: avval bir marta boshidan oxirigacha o'qing, so'ng 3, 7 va 10-boblarga ruchka bilan qayting. Barcha misollar soddalashtirilgan ko'rgazma, bashorat emas. Har bir raqamni o'zingiz qayta hisoblab chiqa olasiz.

1. Achchiq haqiqat: chakana hisoblarning ko'pchiligi pul yo'qotadi

Treyding haqidagi ko'p qo'llanmalar foyda skrinshoti bilan boshlanadi. Bu qo'llanma esa soha oxirida o'qishingizni xohlaydigan statistikadan boshlanadi: **CFD kabi kredit yelkali mahsulotlar bilan savdo qiladigan chakana mijozlarning ko'pchiligi pul yo'qotadi.**

Bu mish-mish yoki blogerning fikri emas. Bu raqamni brokerlarning o'zi e'lon qiladi, chunki buni tartibga soluvchi talab qilgan.

Tartibga solish nima deydi

2018-yilda Yevropa qimmatli qog'ozlar va bozorlar organi (ESMA) chakana mijozlarga sotiladigan CFD'lar bo'yicha aralashuv choralarini joriy qildi. Ular orasida: kredit yelkasiga cheklovlar (masalan, asosiy valyuta juftliklarida 30:1, oltin va nomuhim juftliklarda 20:1), talab qilinadigan marjaning 50% darajasida pozitsiyalarni majburiy yopish, manfiy balansdan himoya va **standartlashtirilgan xavf ogohlantirishi** bor. Bu ogohlantirish CFD provayderidan «Ushbu provayderda CFD savdosi qilgan chakana investor hisoblarining X% pul yo'qotadi» shaklida o'zining chakana hisoblari ichida zarar bilan yakunlaganlar ulushini ko'rsatishni talab qiladi. Ko'rsatkich muntazam (taxminan har chorakda) qayta hisoblanadi va oldingi 12 oyni qamrab oladi. Hisob, agar shu davrdagi CFD bo'yicha amalga oshirilgan va oshirilmagan umumiy natija xarajatlar va to'lovlardan keyin manfiy bo'lsa, zararli hisoblanadi.

Yevropa litsenziyasiga ega deyarli har qanday brokning bosh sahifasi pastki qismiga qarang: shunga o'xshash gap bor. Amalda e'lon qilinadigan ko'rsatkichlar odatda taxminan **60% dan 80% va undan yuqori** oraliqda keltiriladi, broker va chorakka qarab farq qiladi. Biz ataylab bitta aniq raqam keltirmaymiz: u broker, davr va mijozlar tarkibiga bog'liq, joriy qiymatni esa ko'rib chiqayotgan brokeringiz saytidan o'qish kerak. Yel va Buyuk Britaniyadan tashqaridagi brokerlar ko'pincha bunday ko'rsatkichni umuman e'lon qilmaydi, va bu ham ma'lumot.

Ikki marta o'qing. Agar broker «chakana hisoblarning 74% pul yo'qotadi» desa, bu taxminan to'rtta hisobdan uchasi 12 oylik davrni minusda yakunlaganini bildiradi. Bu intizomli treydingning boyib ketish ehtimoli 26% degani emas. G'oliblar teng taqsimlanmagan: foydaning asosiy qismini kichik guruh oladi.

Yangi boshlovchilarning imkoniyati nega past

- **Xarajatlardan keyin treyding manfiy yig'indili o'yin.** Bozorning o'zi pulingizni olmaydi, uni spread, komissiya va svop oladi. Mahorat o'yinga kirishidan oldin ham siz biroz orqadan boshlaysiz.
- **Yelka xatolarni mahoratdan tezroq kuchaytiradi.** Katta pozitsiyaga qarshi kichik harakat strategiya ishlab ulgurmasdan hisobni tugatadi.
- **Yangi boshlovchilar bir savdoda juda ko'p tavakkal qiladi,** qisqa zarar seriyasidan keyin savdoni tashlaydi yoki «qaytarib olish» uchun stavkani ikkilantiradi.

- **Ma'lumot arzon, intizom qimmat.** Stop-loss kerakligini bilish bilan tunda soat uchda to'rtta zarardan keyin uni haqiqatan qo'yish bu boshqa-boshqa ko'nikmalar.

Ozchilik boshqacha nima qiladi

Maxfiy indikator yo'q. Bozorda qolayotganlarning umumiy xatti-harakatlari zerikarli va o'lchanadigan:

1. **Ular har savdoda kichik, qat'iy ulushni xavf ostiga qo'yadi** (ko'pincha 0,5% dan 1% gacha), shuning uchun hech bir savdo va hech bir odatiy zarar seriyasi hisobni tugata olmaydi (3 va 4-boblar).
2. **Ular o'z raqamlarini biladi.** Foydali savdolar ulushi, o'rtacha foyda, o'rtacha zarar, xarajatlar, kutilma. Ular usuli nega pul keltirishi kerakligini bir gapda tushuntiradi va buni jurnal ma'lumotlari bilan tekshiradi (2 va 7-boblar).
3. **Ular kamroq savdo qiladi.** Kamroq, aniqroq setaplar xarajat va hissiy qarorlarni kamaytiradi (6 va 8-boblar).
4. **Birinchi yilni daromad emas, o'qish haqi deb biladi.** Avval demo, keyin kichik haqiqiy hisob, birinchi maqsad «yutish» emas, «yo'qotmaslik».
5. **Ularda to'xtash haqida yozma qoidalar bor:** kunlik zarar limiti, savdolarning maksimal soni va haftalik tahlil.

Asosiy fikrlar

- Tartibga solinadigan Yevropa brokerlari pul yo'qotayotgan chakana CFD hisoblari ulushini e'lon qilishi shart; odatda taxminan 60% dan 80% va undan yuqori oraliq keltiriladi.
- Har bir broker uchun joriy raqamni tekshiring: u odatda sayt pastki qismida yoki xavf oshkor qilish sahifasida bo'ladi.
- Omon qolganlarni maxfiy strategiya emas, xavfni nazorat qilish va tartib ajratib turadi.

2. Foyda aslida qayerdan keladi: kutilma

Yangi boshlovchilar foydali savdolar ulushiga qattiq yopishadi: «mening strategiyam 70% hollarda yutadi». Bu ko'rsatkichning o'zi deyarli hech narsani anglatmaydi. Muhimi **bitta savdoning o'rtacha natijasi**, ya'ni kutilma (expectancy).

Savdoga kutilma = (foydali ulush × o'rtacha foyda) – (zararli ulush × o'rtacha zarar) – bir savdo xarajati

bunda zararli ulush = 1 – foydali ulush. R birligida (1R bu savdoda xavf ostiga qo'ygan summangiz) taqqoslash osonroq: kutilma (R) = foydali ulush × o'rtacha foyda (R) – zararli ulush × o'rtacha zarar (R) – xarajat (R).

Uchta yechilgan misol

Faraz qilaylik, har bir savdoda xavf \$10 (hisobning 1%, hisob \$1 000), xarajat esa savdoga \$1 (spread plyus komissiya).

Treyder	Foydali ulush	O'rtacha foyda	O'rtacha zarar	Xarajatdan oldin	Xarajat	Savdoga kutilma	100 savdodan keyin
A: «yozuv-tuzma»	50%	\$10	\$10	\$0,00	\$1,00	–\$1,00	–\$100
B: foydali savdolar ko'p	60%	\$10	\$20	–\$2,00	\$1,00	–\$3,00	–\$300
C: foydali savdolar kamroq	45%	\$20	\$10	+\$3,50	\$1,00	+\$2,50	+\$250

A treyder: $0,50 \times 10 - 0,50 \times 10 = 0$, minus \$1 xarajat = savdoga –\$1. Mukammal muvozanatli strategiya xarajat tufayli sekin yo'qotadi.

B treyder o'nta savdoning oltitasida yutadi va baribir zarar ko'radi: $0,60 \times 10 - 0,40 \times 20 = 6 - 8 = -\$2$, minus \$1 = –\$3. Bu kichik foydani tez olib, zararni ushlab turadiganlarning klassik holati.

C treyder savdolarning yarmidan kamida yutadi: $0,45 \times 20 - 0,55 \times 10 = 9 - 5,5 = +\$3,50$, minus \$1 = +\$2,50. R birligida: $0,45 \times 2 - 0,55 \times 1 - 0,1 = \text{savdoga } +0,25R$.

C treyderning 100 savdodagi +\$250 natijasi haqiqatan shunday ustunligi bor usulning o'rtacha natijasi. Haqiqiy natijalar o'rtacha atrofida katta tarqaladi va usulingizda ustunlik borligini oldindan bilmaysiz. Demo davri va jurnal shu uchun kerak.

Foyda : xavf nisbati bo'yicha zararsiz foydali savdolar ulushi

Agar 1 birlik xavf evaziga R birlik foyda ko'zlasangiz, na yutish, na yutqazish (xarajatsiz) bo'ladigan foydali savdolar ulushi $1 \div (1 + R)$ ga teng.

Foyda : xavf	Hisob	Zararsiz foydali ulush (xarajatsiz)	Izoh
1 : 1	$1 \div 2$	50,0%	Joyingizda turish uchun yarmida haq bo'lishingiz kerak.
1,5 : 1	$1 \div 2,5$	40,0%	O'ntadan oltita zarar ham zararsizlik uchun yetadi.
2 : 1	$1 \div 3$	33,3%	Uchtadan bitta foydali savdo zararlarni qoplaydi.
3 : 1	$1 \div 4$	25,0%	To'rttadan bitta foydali savdo zararlarni qoplaydi.

Xarajatlar har bir qiymatni yuqoriga suradi. Savdoga 0,1R xarajat bilan 2 : 1 uchun zararsizlik $(1 + 0,1) \div 3 = 36,7\%$ ga ko'tariladi. Kelishuv haqiqiy: uzoq maqsadlarga kamroq yetiladi, shuning uchun zararsizlik 25% bo'lgan 3 : 1 maqsad, agar bozor ko'pincha o'sha yerga yetmasa, 1 : 1 dan har doim yaxshi emas. Javobni faqat o'z statistikangiz beradi.

Asosiy fikrlar

- Foyda : xavf nisbati bo'yicha foydali savdolar ulushi hech narsani anglatmaydi; 60% foydali savdo ham zarar keltirishi mumkin.
- Xarajatni doim ayiring. Ko'p «zararsiz» strategiyalar aslida sekin yo'qotadi.
- Kutilmani kamida 30–50 ta yozib borilgan savdodan hisoblang va 100 tadan kam bo'lsa unga tayanmang.

3. Pozitsiya hajmi: 1% qoidasi

Pozitsiya hajmi to'liq sizning qo'lingizdagi yagona tutqich. Narxni boshqara olmaysiz, lekin adashsangiz qancha yo'qotishingizni boshqarasiz.

1% qoidasi: bitta savdoda hisob balansining taxminan 1% dan ortig'ini xavf ostiga qo'ymang (ba'zilar 0,5% ni afzal ko'radi; yangi boshlovchi 1% dan oshirmasligi kerak). «Xavf» stop-loss ishlasa yo'qotadigan summangiz.

Lot = dollardagi xavf ÷ (stop punktlarda × bir lot uchun punkt qiymati)

Dollardagi xavf = hisob balansi × xavf foizi.

Farazlar (raqamlardan foydalanishdan oldin o'qing)

- Hisob valyutasi: USD.
- **EURUSD:** bitta standart lot = 100 000 EUR; bitta punkt (0,0001) standart lotga \$10 turadi, ya'ni 0,1 lotga \$1 va 0,01 lotga \$0,10.
- **XAUUSD (oltin):** bitta standart lot = 100 troy untsiya, shuning uchun oltin narxining \$1,00 harakati lotga \$100 (\$1 har 0,01 lotga). Brokerlar oltinda «punkt»ni turlicha ataydi, shu sababli bu qo'llanmada oltin stoplarini narx harakatining dollarida o'lchaymiz va lotga \$1 uchun \$100 olamiz.
- **Kontrakt hajmi broker va hisob turiga qarab farq qiladi** (sent va mikro hisoblar, turli simvollar). Formulalarni qo'llashdan oldin platformangizdagi asbob spetsifikatsiyasini tekshiring.
- Ko'p brokerlarda savdoning minimal hajmi bor, ko'pincha 0,01 lot. Natijani *pastga* yaxlitlang, hech qachon yuqoriga emas.

Misol: EURUSD

Hisob \$1 000, xavf 1% = \$10. Stop-loss 20 punkt narida.

$Lot = 10 \div (20 \times 10) = 10 \div 200 = \mathbf{0,05 \text{ lot}}$. Tekshiruv: 0,05 lot punktiga \$0,50, × 20 punkt = \$10. ✓

Misol: oltin (XAUUSD)

Hisob \$1 000, xavf \$10. Stop-loss narx bo'yicha \$5,00 narida (masalan, 2 400,00 dan sotib olish, stop 2 395,00).

$Lot = 10 \div (5 \times 100) = 10 \div 500 = \mathbf{0,02 \text{ lot}}$. Tekshiruv: 0,02 lot = 2 untsiya; \$5 × 2 = \$10. ✓

Jadval: uch xil hisob uchun 1% xavf

Hisob	1% xavf	EURUSD, 20 punkt stop	XAUUSD, \$5 stop
\$100	\$1,00	$1 \div 200 = 0,005$ lot	$1 \div 500 = 0,002$ lot
\$500	\$5,00	$5 \div 200 = 0,025$ lot $\rightarrow 0,02$	$5 \div 500 = 0,01$ lot
\$1 000	\$10,00	$10 \div 200 = 0,05$ lot	$10 \div 500 = 0,02$ lot

\$100 qatori nimani o'rgatadi. To'g'ri hajm (EURUSD'da 0,005 lot, oltinda 0,002 lot) ko'p brokerlardagi minimal 0,01 lotdan kichik. EURUSD'da minimal savdo (0,01 lot) 20 punkt stop bilan \$2 xavf ostiga qo'yadi, bu \$100 ning 2%; oltindagi minimal savdo (0,01 lot) \$5 stop bilan \$5 xavf ostiga qo'yadi, bu 5%. \$100 hisob oltinda 1% qoidasiga umuman amal qilishga imkon bermaydi va buni pul kiritishdan oldin bilish foydali. Variantlar: lot qadami mayda sent hisob, kichikroq stop, kamroq tavakkalli asbob yoki to'liq yo'qotishga tayyor bo'lgan kattaroq depozit. Masalani xavfni oshirib yechmang.

Nega 5% yoki 10% emas, aynan 1%?

Chunki yo'qotish seriyalari hammada bo'ladi (4-bob). Ketma-ket o'nta zarardan keyin 1% xavfda hisobingizning taxminan 90,4% qoladi; 5% xavfda taxminan 59,9%; 10% xavfda taxminan 34,9%. Birinchisi yomon oy. Qolgan ikkitasi vayron bo'lgan hisob.

Asosiy fikrlar

- Avval stopni belgilang, keyin hajmni hisoblang. Avval lotni tanlab, stopni «sig'adigan» joyga qo'yib bo'lmaydi.
- Kontrakt hajmi va punkt qiymatini o'z platformangizda tekshiring, taxmin qilmang.
- Minimal lot xavfni 1% dan oshirib yuborsa, hisob bu asbob uchun juda kichik.

4. Drawdown matematikasi va yo'qotish seriyalari

Zararni qaytarish nega ko'ringanidan qiyinroq

Drawdown bu hisobning eng yuqori nuqtasidan pasayishi. Assimetriya shafqatsiz: tiklanish kichikroq asosdan boshlanadi, shuning uchun kerakli foyda doim zarardan katta.

Tiklanish uchun kerakli foyda = $1 \div (1 - \text{zarar}) - 1$

Misol: 20% yo'qotish $\rightarrow 1 \div 0,80 - 1 = 0,25 \rightarrow +25\%$ kerak.

Drawdown	Qolgan balans (\$1 000 dan)	\$1 000 ga qaytish uchun foyda
-10%	\$900	+11,1%
-20%	\$800	+25%
-30%	\$700	+42,9%
-50%	\$500	+100%
-75%	\$250	+300%
-90%	\$100	+900%

Egri chiziq qayerda bukilishiga e'tibor bering: taxminan 20% gacha tiklanish real; 50% dan keyin boshlang'ich nuqtaga qaytish uchun pulingizni ikki baravar oshirishingiz kerak. Treydingdagi eng qimmatli ko'nikma pul topish emas, bu jadvalning o'ng yarmiga tushmaslik.

Savdoga xavf drawdownga qanday aylanadi

Ketma-ket o'nta zararli savdodan keyin qolgan balans $(1 - \text{xavf})^{10}$ ga teng:

Savdoga xavf	10 zarardan keyingi balans	Drawdown	Kerakli foyda
1%	90,4%	9,6%	+10,6%
2%	81,7%	18,3%	+22,4%
5%	59,9%	40,1%	+67,0%
10%	34,9%	65,1%	+186,8%

Yo'qotish seriyalari me'yor

Odamlar zararlar foyda bilan tartibli almashadi deb kutadi. Tasodif bunday ishlamaydi. Haqiqiy ustunligi bor usul ham ketma-ket zararlar seriyasini beradi, buni kutmagan yangi boshlovchi usul buzilgan deb o'ylab uni

tashlaydi yoki «endi albatta yutaman» deb hajmni oshiradi. Ikkala reaksiya ham qimmatga tushadi.

Jadvalda har bir savdo mustaqil va foydali savdolar ulushi ko'rsatilgandek bo'lsa, 100 savdo ichida **kamida bitta** N ta ketma-ket zarar seriyasi bo'lish ehtimoli berilgan (aniq hisob, o'ndan birgacha yaxlitlangan):

Foydali ulush	Ketma-ket 5 zarar	Ketma-ket 8 zarar	Ketma-ket 10 zarar
40%	97,6%	49,0%	20,5%
50%	81,0%	17,0%	4,4%
60%	45,9%	3,6%	0,6%

Qanday o'qish: savdolarining 50% da yutadigan treyder 100 savdo oralig'ida ketma-ket beshta zararni bo'lmasligidan ko'ra ko'proq kutishi kerak (81% hollarda). 40% yutadigan va foyda : xavf nisbati yaxshi treyderda har yuz savdoda deyarli albatta ketma-ket beshta zarar bo'ladi, ketma-ket o'ntasi esa taxminan beshtadan bir hol. Bunday seriya hisobning 5% ini oladimi yoki 50% ini, buni to'liq 3-bob hal qiladi.

Amaliy qoida: pozitsiya hajmini kamida 10 ta zararli savdo seriyasidan omon qoladigan qilib hisoblang: u katta ehtimol bilan bo'ladi, hisob esa uni psixologik va moliyaviy jihatdan ko'tara oladigan drawdown bilan o'tkazishi kerak.

Asosiy fikrlar

- Zararni qaytarish uchun foizda kattaroq foyda kerak; –50% da +100% kerak.
- 5–8 zarar seriyasi foydali usullarda ham odatiy.
- Savdoga kichik qat'iy xavf seriyani falokatdan noqulaylikka aylantiradi.

5. Kredit yelkasi: kuchaytirgich

Yelka depozitingizdan kattaroq pozitsiyani boshqarish imkonini beradi. 1:100 hisob ajratgan marjangizdan 100 baravar katta pozitsiyaga ruxsat beradi. Yelka yaxshi ham, yomon ham emas: bu kuchaytirgich va u *zararni* foydani qanchalik kuchaytirs, xuddi shuncha kuchaytiradi.

Asosiy atamalar

- **Nominal qiymat:** pozitsiyaning to'liq hajmi ($\text{lot} \times \text{kontrakt hajmi} \times \text{narx}$).
- **Marja:** garov sifatida bloklangan mablag' qismi = $\text{nominal} \div \text{yelka}$.
- **Ekviti (equity):** balans plyus yoki minus suzuvchi foyda va zarar.
- **Erkin marja:** ekviti minus ishlatilgan marja.
- **Marja darajasi:** $\text{ekviti} \div \text{ishlatilgan marja} \times 100\%$.
- **Marja-kol:** ogohlantirish darajasi. Marja darajasi broker chegarasigacha tushganda (u turlicha, ko'pincha 100% va undan past) yangi pozitsiyalar ochish bloklanishi mumkin.
- **Stop-aut:** broker eng zararli pozitsiyadan boshlab pozitsiyalarni avtomatik yopadigan daraja. U broker va tartibga soluvchiga qarab farq qiladi (masalan, Yevropa chakana mijozlari uchun 50%, boshqa joylarda pastroq, ba'zan 20% va undan kam).

Misol: kichik hisobda katta pozitsiya

Hisob \$1 000, yelka 1:100, EURUSD 1,1000 da. Siz **0,5 lot** (50 000 EUR) ochasiz.

- Nominal = $50\,000 \times 1,1000 = \mathbf{\$55\,000}$ (balansingizdan 55 baravar katta).
- Marja = $55\,000 \div 100 = \mathbf{\$550}$; erkin marja = $\$1\,000 - \$550 = \$450$.
- 0,5 lot uchun punkt qiymati = \$5.

Hodisa	Kerakli ekviti	\$1 000 dan zarar	Narxning sizga qarshi harakati
Marja darajasi 100% (marja-kol, agar broker 100% qo'llasa)	\$550	\$450	90 punkt
Marja darajasi 50% (stop-aut, misol)	\$275	\$725	145 punkt

EURUSD'da 145 punkt narxning taxminan 1,3% i. Oddiy bozorda bir necha kunda bo'ladigan shunday harakat hisobning 72,5% ini yo'q qiladi. Sabab yelka qiymatining o'zi emas, *pozitsiya hajmi*, lekin buni imkon qilgani yuqori yelka.

Xuddi shu hisob, to'g'ri hajm bilan

3-bobdagi 1% qoidasi bo'yicha: 0,05 lot, 20 punkt stop. Nominal \$5 500, marja atigi \$55, stop ishlasa eng yomon holat \$10. Marja-koldan ancha uzoq. **Samarali yelka** ($\text{nominal} \div \text{ekviti}$) 55:1 emas, 5,5:1 ni tashkil

qiladi va brokeringiz taklif qiladigan maksimum emas, aynan shu ko'rsatkich qanchalik tajovuzkor ekaningizni ko'rsatadi.

Stop-loss kafolat emas: tez bozorda yoki dam olish kunlaridagi gepda narx stopingizdan sakrab o'tishi (sirpanish) va siz rejalashtirilganidan ko'proq yo'qotishingiz mumkin. Ba'zi tartibga soluvchilar chakana mijozlar uchun manfiy balansdan himoyani talab qiladi; ko'p oflayn (offshore) brokerlar buni taklif qilmaydi. Depozitdan oldin tekshiring.

Ko'proq yelka yordam beradimi?

Yuqori maksimal yelka (1:500, 1:1000 va undan ortiq) asosan ajratilishi kerak bo'lgan marjani kamaytiradi. Ustunlikka hech narsa qo'shmaydi. Agar hajmni 1% qoidasi bilan hisoblasangiz, taklif qilingan yelka deyarli ahamiyatsiz, faqat juda past yelka hisoblangan pozitsiyani ochishga to'sqinlik qilishi mumkin. Yuqori yelkaga juda kuchli mashinadek qarang: tezlik chegarasini o'zingiz belgilaysiz.

Asosiy fikrlar

- Marja pozitsiya uchun garov, xarajat emas, lekin hisobga nisbatan juda katta pozitsiyalar stop-autga olib keladi.
- Samarali yelkani ($\text{nominal} \div \text{ekviti}$) o'lchang va past ushlang.
- Savdo boshlashdan oldin brokerning marja-kol va stop-aut darajalarini biling.

6. Xarajatlar: foydani jimgina yeydigan omil

Ochilgan har bir savdoning narxi bor, hali narx bir punkt ham siljimagan bo'lsa ham. Asosiy xarajat uchta:

- **Spred:** sotib olish va sotish narxi orasidagi farq. Uni kirishda to'laysiz va har bir savdo biroz minusdan boshlanadi. Yangiliklar va rollover vaqtida kengayadi.
- **Komissiya:** lotga belgilangan haq, «xom» spredli va ECN hisoblar uchun xos. Ko'pincha bir tomon uchun yoki to'liq aylanish uchun ko'rsatiladi; qaysi ekanini o'qing.
- **Svop (tungi moliyalashtirish):** pozitsiyani kunlik rolloverdan o'tkazib ushlab turish uchun foiz stavkalari farqi va broker ustamasiga qarab yechiladi yoki to'lanadi. Belgilangan kunda uch baravar svop dam olish kunlarini qoplaydi.

Yana depozit va yechib olish to'lovlari, valyuta konvertatsiyasi va harakatsizlik to'lovlari bo'lishi mumkin. Tariflarni o'qing.

Misol: oyiga 20 savdo

Raqamlar **shartli**, ammo real; sizniki boshqacha bo'ladi. EURUSD, savdoga 0,1 lot (punkt qiymati \$1), spred 1,2 punkt, komissiya lotga aylanishga \$7, 20 savdo, ulardan 8 tasi tunda o'rtacha 2 kecha ushlab turilgan, svop kechasiga –\$0,30.

Xarajat	Hisob	Oyiga
Spred	$1,2 \text{ punkt} \times \$1 \times 20 \text{ savdo}$	\$24,00
Komissiya	$0,1 \text{ lot} \times \$7 \times 20 \text{ savdo}$	\$14,00
Svop	$8 \text{ savdo} \times 2 \text{ kecha} \times \$0,30$	\$4,80
Jami		\$42,80

\$2 000 hisob uchun bu oyiga 2,14%, \$1 000 hisob uchun 4,28%. Birinchi dollar foydani ko'rishdan oldin savdongiz shuni topishi kerak. Yil davomida bunday xarajatlar taxminan \$514 ni tashkil qiladi.

Qisqa stoplar xarajatni nega og'irlashtiradi

Xarajatlar stop kichik bo'lganda eng ko'p ta'sir qiladi. 5 punkt stopda faqat 1,2 punkt spredning o'zi har bir savdodagi xavfingizning 24% ini tashkil qiladi ($1,2 \div 5$); 40 punkt stopda bu 3% ($1,2 \div 40$). Shuning uchun skalping yangi boshlovchilar xarajatni qoplashi eng qiyin uslub, savdosi kam va stoplari kengroq swing uslubi esa ko'pincha kichik hisoblarga qulayroq.

Sifatni yo'qotmay xarajatni qanday kamaytirish: asosiy juftliklarni eng faol sessiyalarda savdo qiling, muhim yangiliklar va rollover atrofidagi daqiqalardan qoching, hisob turlarining umumiy narxini (spred plus komissiya) solishtiring, kamroq savdo qiling va qimmat manfiy svopli pozitsiyalarni ushlamang. Brokerni reklamadagi spreadga qarab emas, umumiy xarajat, tartibga solish va ijro sifatiga qarab tanlang.

Asosiy fikrlar

- Umumiy xarajatni R birligida o'lchang: $\text{savdo narxi} \div \text{xavf summasi}$.
- Haddan tashqari savdo qimmat; har bir ortiqcha savdo o'z narxini oqlashi kerak.
- Spread, komissiya va svopga birgalikda qarang.

7. Savdo rejasi va savdo jurnali

Savdo rejasi bozor ochilishidan oldin, siz xotirjam bo'lganda yoziladi. Uning vazifasi qarorlarni oldindan qabul qilish, shunda his-tuyg'ularga hal qiladigan narsa qolmaydi. Bu sahifani chop eting, qo'lda to'ldiring va monitor yonida saqlang. Jurnal tajribani ma'lumotga aylantiradi; usiz sizda faqat xotira bor, xotira esa xushomad qiladi.

Bir sahifalik savdo rejasi

Ism va sana	
Hisob hajmi va valyutasi	
Nega savdo qilaman (real maqsad, moliyaviy bo'lmagani ham)	
Savdo qiladigan asboblaringiz (ko'pi bilan 2–3 ta)	
Savdo sessiyalari va vaqtlari	
Ishlatadigan taymfreymlar	
Mening setapim: kirish shartlari (3–5 aniq qoida)	
Stopni qayerga qo'yaman (va nega)	
Foydani qayerda olaman / minimal foyda : xavf	
Savdoga xavf (% va \$)	
Bir vaqtda maksimal ochiq savdolar	
Kuniga maksimal savdolar	
Kunlik zarar limiti (shunda kun tugaydi)	
Haftalik zarar limiti (to'xtash va tahlil)	
Qochadigan yangiliklar va voqealar	
Ketma-ket 3 zarardan keyin nima qilaman	
Qachon savdo QILMAYMAN (charchagan, xafa, aniq setap yo'q, ...)	
Haftalik tahlil: kun va vaqt	
Imzo	

Savdo jurnali

Har bir savdodan so'ng darhol qatorni to'ldiring, uyalgan savdolaringizni ham. «R» natijaning xavf summasiga nisbati (\$10 xavfda \$20 foyda +2R; stop to'liq ishlasa – 1R). «Reja?» halol ha/yo'q: savdo yozma qoidalarigizga mos keldimi?

№	Sana	Juftlik	Buy / Sell	Kirish	Stop	Maqsad	Lot	Xavf \$	Natija \$	R	Reja? Ha/Yo'q	His- tuyg'u va saboq
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

Haftalik tahlil: beshta raqam

1. Savdolar soni va rejaga mos kelganlar ulushi.
2. Foydali savdolar ulushi.
3. O'rtacha foyda va o'rtacha zarar (R da).
4. Umumiy xarajatlar.
5. 2-bobdagi formula bo'yicha savdoga kutilma.

So'ng bitta savol bering: *qaysi qoidani eng ko'p buzdim va kelasi hafta buning oldini oladigan eng kichik o'zgarish qaysi?*

8. Psixologiya: o'ch olish, haddan tashqari savdo va FOMO

Savdo xatolarining ko'pi tahliliy emas, hissiy. Bozor sizni ovlamaydi. Zararga, qo'ldan boy berishga va zerikishga bo'lgan o'z munosabatingiz zarar yetkazadi. Davo «ko'proq iroda» emas, tanlovning o'zini yo'q qiladigan, oldindan yozib qo'yilgan qoidalar.

O'ch olish savdosi (revenge trading)

Bu nima: zararni qaytarish uchun, odatda kattaroq hajmda, tezroq va setapsiz savdo ochish.

Qanday ko'rinadi: stop ishladi, bir necha daqiqadan keyin «bozor menga qarzdor» deb o'sha yo'nalishda kattaroq lot bilan yana kirasiz.

Qoidalar:

- Ketma-ket ikki zarar yoki bitta og'riqli zarardan keyin platformani kamida 30 daqiqaga yoping. Sayr qiling.
- Zarardan keyin lotni hech qachon oshirmang. Hajm faqat 1% formulasidan chiqadi.
- Kunlik zarar limitiga yetdingizmi (pastga qarang)? Bugunga tamom, «yana bittasi» emas.

Haddan tashqari savdo (overtrading)

Bu nima: setap paydo bo'lgani uchun emas, zerikkani, hayajonlangani yoki harakat qilgisi kelgani uchun savdo qilish. U xarajatlarni (6-bob) va xatolarni ko'paytiradi.

Qoidalar:

- Rejaga kuniga savdolarining maksimal sonini yozing (yangi boshlovchiga 2–3 ta yetarli).
- Setapning yo'qligi savdo qilmaslik uchun to'liq sabab. Setap bo'lmagan savdosiz kun muvaffaqiyatli kun.
- Savdolarini jurnal sahifasida sanang. Limitga yetsangiz platformani yoping.

FOMO: qo'ldan boy berish qo'rquvi

Bu nima: hamma pul topayotgandek tuyulgani uchun allaqachon ketayotgan harakatga ergashish va stopgacha masofasi yomon holda kech kirish.

Qoidalar:

- Agar rejadagi kirish shartlari bajarilmasa, kirmaysiz. Boy berilgan savdo hech narsaga tushmaydi, kech kirilgani qimmatga tushadi.
- Xavfni 1% ichida ushlaydigan mantiqiy stop qo'ya olmasangiz, savdoni o'tkazib yuboring.
- Esda tuting: imkoniyat har kuni bo'ladi. Bozor haftada besh kun ochiq va tugamaydi.
- Ijtimoiy tarmoqlardan ehtiyot bo'ling: skrinshotli g'oliblarni ko'rasiz, zararli savdolarini ko'rmaysiz.

Qat'iy limitlarni belgilang

Limit	Taklif qilinadigan boshlang'ich nuqta	Nega
Savdoga xavf	1% yoki kamroq	Seriyalardan omon qolish (4-bob)
Kunlik zarar limiti	Hisobning 2–3% i (ikki-uchta to'liq stop)	Yomon kun yomon oyga aylanmasligi uchun
Kuniga maks. savdo	2–3	Xarajat va shoshqaloqlikni nazorat qiladi
Haftalik zarar limiti	Hisobning 5% i	Yangi zarardan oldin tahlil qilishga majbur qiladi
Limitdan keyingi tanaffus	Kunning (yoki haftaning) qolgan qismi	Qarorlar xafa paytda eng yomon bo'ladi

Savdodan oldingi tekshiruv (30 soniya): Bu yozma setaplarimdan birimi? Stop va hajmni bilamanmi? Xotirjam, dam olgan va zararni qaytarmoqchi emasmanmi? Bugungi savdolar soni va zarar limiti doirasidamanmi? Birortasiga «yo'q» desangiz, savdo ochmang.

Asosiy fikrlar

- His-tuyg'ular tabiiy. Davo oldindan qat'iylashtirilgan qoidalar.
- Kunlik zarar limiti va savdolarning maksimal soni yangi boshlovchi uchun eng himoyalovchi ikki qoida.
- Savdoni o'tkazib yuborish qaror, mag'lubiyat emas.

9. Firibgarlardan saqlanish: tekshiruv ro'yxati

Forex firibgarlarni jalb qiladi, chunki umid, sir va tez ko'chiriladigan pulni birlashtiradi. Deyarli hamma narsadan himoya qiladigan qoida: **boshqa hech kim sizga ishonchli foyda keltira olmaydi va buning uchun hech kimga parolingiz kerak emas.**

Keng tarqalgan sxemalar

- **Pulingiz bilan savdo qiladigan «hisob menejerlari» va PAMM turidagi takliflar.** Sizga oyiga qat'iy daromad va'da qilinadi. Haqiqiy savdo qat'iy daromad bermaydi. Ko'pincha depozit firibgar nazoratidagi hamyonga ketadi, skrinshotlar esa soxta yoki demo hisobni ko'rsatadi. Litsenziyalı menejer tartibga solinadigan tuzilma orqali ishlaydi va natija va'da qilmaydi.
- **«Kafolatli» signallar va VIP kanallar.** Telegram va WhatsApp'dagi pullik guruhlar tanlab olingan, tahrirlangan yoki orqaga sanada qo'yilgan skrinshotlar bilan. Faqat foyda ko'rsatadigan kanal hikoya sotadi. Mustaqil tekshirib bo'lmaydigan tarix hech narsa turmaydi.
- **Soxta va litsenziyasiz brokerlar.** Nusxa saytlar, ko'chirilgan litsenziya raqamlari, faqat mayda oflayn yurisdiksiyalarda tartibga solinish, foyda ko'rsatib, yechishga ruxsat bermaydigan platformalar. Belgilar: aylanma bo'yicha bajarib bo'lmaydigan shartli bonuslar, keyin paydo bo'ladigan yechish to'lovlari, mablag'ni «ochish» uchun ko'proq pul kiritish bosimi.
- **Telegram va ijtimoiy tarmoqlardagi nusxachilar.** Taniqli treyder, broker qo'llab-quvvatlash xizmati yoki hatto sharh sayti muallifi sifatida o'zini ko'rsatib, avval o'zi shaxsiy xabar yozadigan akkauntlar. Haqiqiy brokerlar pul yoki masofaviy kirish so'rash uchun shaxsiy chat boshlamaydi.
- **Muhabbat va «ustoz» firibgarligi.** Yoqimli notanish odam haftalar davomida ishonch qozonadi, keyin tasodifan bilgan «foydali platforma»sini tavsiya qiladi.
- **Pulni «qaytarish» sxemalari.** Zarardan keyin kimdir oldindan to'lov evaziga pulni qaytarib berishni taklif qiladi. Bular o'sha odamlar yoki jabrlanganlar bazasini sotib olganlar. Oldindan to'lov oladigan qaytarish xizmatlari deyarli har doim ikkinchi o'g'irlik.
- **Kopi-treying va robot sotuvchilar.** Tekshirilgan, haqiqiy, uzoq muddatli tarixsiz skrinshotlar bilan sotiladigan maslahatchilar va «botlar».

Xavfli belgilar ro'yxati

Agar **kamida bittasi** mos kelsa, to'xtang va uzoqlashing:

1. Qat'iy, kafolatli yoki «deyarli aniq» daromad va'da qiladi yoki shama qiladi.
2. Sizga birinchi bo'lib, shaxsiy va kutilmaganda yozishdi.
3. Savdo paroli, masofaviy kirish (AnyDesk, TeamViewer) yoki API kalit so'rashadi.
4. Pulni litsenziyalı kompaniya hisobiga emas, odamning kartasi yoki kripto hamyoniga yuborish kerak.
5. Shoshiltirishadi: «taklif faqat bugun».
6. Kompaniya litsenziyasini regulyatorning o'z saytida (ular yuborgan havola orqali emas) tekshirib bo'lmaydi.
7. Yechish kechiktiriladi yoki pulni ozod qilish uchun to'lov yoki soliq so'raladi.

8. Yagona dalil skrinshotlar.

Hisob ochishdan oldin beshta tekshiruv

1. Brokerning tartibga soluvchisi va litsenziya raqamini toping, so'ng manzilni o'zingiz terib, regulyatorning rasmiy saytida qidiring.
2. Mijoz shartnomasidagi yuridik shaxs litsenziyaga ega bo'lgan shaxs ekaniga ishonch hosil qiling.
3. Mijozlar mablag'lari ajratilganmi va manfiy balansdan himoya bormi, aniqlang.
4. Ko'proq kiritishdan oldin kichik depozit va kichik yechishni sinab ko'ring.
5. Bir necha manbadan mustaqil sharhlarni o'qing va kamchiliklarni hech qachon ko'rsatmaydigan har qanday saytga, shu jumladan bunga ham, shubha bilan qarang: biz har bir broker uchun afzallik va kamchiliklarni e'lon qilamiz, siz esa bizni boshqalar bilan solishtirishingiz kerak.

Agar allaqachon tuzoqqa tushgan bo'lsangiz: pul yuborishni to'xtating, barcha xabarlar va to'lov hujjatlarini saqlang, bankingiz yoki to'lov provayderingizga darhol xabar bering, milliy moliyaviy tartibga soluvchiga va politsiyaga murojaat qiling va pulni haq evaziga qaytarib berishni taklif qilgan hech kimga to'lamang.

10. 30 kunlik reja va haqiqiy hisobdan oldingi tekshiruv ro'yxati

Tajribani tez olib bo'lmaydi, lekin arzon olish mumkin. Bu reja qimmat xatolarni demo pulga topshiradi va faqat keyin kichik haqiqiy summani xavf ostiga qo'yadi.

1-hafta: o'rganish va sozlash

- Shu qo'llanmani o'qing va savdo qilmoqchi bo'lgan har bir asbob uchun platformangizda kontrakt hajmi, punkt qiymati, spread va svopni toping.
- Demo hisob oching (haqiqatan kiritadigan summangizga yaqin balans bilan).
- Savdo rejasini to'ldiring (7-bob). Bitta setap bilan cheklaning.
- Platformani o'rganing: stop bilan buyurtma berish, ularni o'zgartirish, savdoni yopish va marja darajasini ko'rish.
- Hafta maqsadi: lot hajmini bir daqiqadan kamda hisoblay olish.

2-hafta: jurnal bilan demo

- Faqat o'z setapingiz bilan, 1% xavf hajmida va har savdoda stop bilan savdo qiling.
- Har bir savdoni darhol jurnalga yozing, his-tuyg'uni ham.
- Kunlik savdolar soni va zarar limitiga pul haqiqiy bo'lgandek amal qiling.
- Hafta maqsadi: har bir savdo rejaga mos bo'lsin. Foyda bu hafta ahamiyatsiz.

3-hafta: statistikani tahlil qilish

- 7-bobdagi beshta raqamni hisoblang: savdolar, foydali ulush, R da o'rtacha foyda va zarar, xarajatlar, kutilma.
- Eng katta drawdown va eng uzun zarar seriyasini toping. U 1% xavfda ko'tariladimi?
- Qoida buzilishlarini sanang. Eng ko'p takrorlanganini tanlang va unga qarshi chora o'ylab toping.
- Yaxshilangan qoidalar bilan demoni davom ettiring. Minimal tanlanma 30–50 ta savdo; undan kami shovqin.

4-hafta: qaror va qoidalar bajarilgan bo'lsa, kichik haqiqiy hisob

- Agar o'z qoidalaringizni bir necha savdodan ortiq buzgan bo'lsangiz, 2 va 3-haftalarni takrorlang. Bu muvaffaqiyat, mag'lubiyat emas: muammoni bepul topdingiz.
- Agar qoidalarga amal qilgan bo'lsangiz va kutilma manfiy bo'lmasa, **kichik** haqiqiy hisob ochishingiz mumkin, to'liq yo'qotilishi hayotingizni o'zgartirmaydigan summa bilan. Xavfni 1% yoki undan past, birinchi oy esa 1% dan pastroq ushlang.
- Haqiqiy savdo boshqacha sezilishini kuting. Haqiqiy pul his-tuyg'ularni kuchaytiradi. Shuning uchun kichikdan boshlanadi.

Haqiqiy hisobdan oldingi tekshiruv ro'yxati

Har bir bandni belgilang. Bittasi bo'sh bo'lsa, siz hali tayyor emassiz.

- ☐ ☐ Setapimda nega ijobiy kutilma bo'lishi kerakligini ikki gapda tushuntira olaman.
- ☐ ☐ Jurnalni to'ldirilgan kamida 30–50 ta demo savdoim bor.
- ☐ ☐ Demo savdolarimning kamida 90% i yozma rejaga mos kelgan.
- ☐ ☐ O'rtacha foyda, o'rtacha zarar, foydali ulush va xarajatlarimni R da bilaman.
- ☐ ☐ Eng uzun demo zarar seriyamdan qoidalarni buzmasdan o'tdim.
- ☐ ☐ Har savdo oldidan lotni stop masofasidan hisoblayman.
- ☐ ☐ Brokerim tartibga solinadi, litsenziyani o'zim tekshirdim va kichik yechishni sinab ko'rdim.
- ☐ ☐ Marja-kol va stop-aut darajalarini bilaman, samarali yelkam past qoladi.
- ☐ ☐ Kunlik va haftalik zarar limitlari hamda kuniga maksimal savdolar sonini belgiladim.
- ☐ ☐ Kiritadigan pulimni butunlay yo'qotishga qodirman. U qarzga olinmagan va ijara, ovqat yoki o'qish uchun emas.
- ☐ ☐ Hech kim menga foyda va'da qilmagan va hech kimda parollarim yo'q.

30-kundan keyin: jurnal yuritishni va har hafta tahlil qilishni davom ettiring. Hisobni faqat yo'qotishga qodir bo'lgan jamg'armalar hisobiga oshiring, omadli seriyadan keyin savdoga xavfni oshirish hisobiga emas.

Xavf haqida ogohlantirish va qo'llanma haqida

Xavf haqida ogohlantirish

Forex, CFD va boshqa kredit yelkali mahsulotlar bilan savdo yuqori xavf bilan bog'liq va hamma uchun mos kelmasligi mumkin. Chakana mijozlarning ko'pchiligi pul yo'qotadi. Siz kiritgan kapitalning bir qismini yoki hammasini yo'qotishingiz mumkin, ba'zi provayderlarda esa kiritganingizdan ko'proq. Yo'qotishga qodir bo'lmagan pul bilan savdo qilmang. O'tgan natijalar kelajakni kafolatlamaydi. Ushbu qo'llanmadagi hech narsa investitsiya maslahati, tavsiya, taklif yoki foyda kafolati emas. Barcha raqamli misollar soddalashtirilgan va shartli; haqiqiy kontrakt hajmlari, spreadlar, komissiyalar, svoplar va marja qoidalari broker va hisob turiga qarab farq qiladi. O'z provayderingiz qoidalari va xavf haqidagi ogohlantirishini hamda mamlakatingiz qonunlarini o'rganing. Shubha bo'lsa, mustaqil litsenziyal maslahatchiga murojaat qiling.

Auron FX haqida

Auron FX forex brokerlari bo'yicha mustaqil qo'llanma. Biz brokerlarni tartibga solish, xarajatlar, platformalar va pul yechish bo'yicha solishtiramiz va afzalliklar bilan birga kamchiliklarini ham e'lon qilamiz. **Auron FX mustaqil qo'llanma; brokerlarga havolalar hamkorlik havolalaridir**, ya'ni ular orqali hisob ochsangiz, biz mukofot olishimiz mumkin, bu sizga qo'shimcha xarajat keltirmaydi. Bu mukofot brokerning zaif tomonlari haqidagi ta'rifimizni o'zgartirmaydi, ma'lumotni esa har doim brokerning o'z saytida va regulyator reestrda tekshirgan ma'qul.

Ko'proq qo'llanmalar, broker sharhlari va xarajat solishtirmalari: <https://auronfx.com>

Brokerlar, spreadlar yoki pozitsiya hajmi hisobi haqida savollaringiz bormi? Yordamchimizdan so'rang: <https://auronfx.com/assistant>

© 2026 Auron FX. To'liq va o'zgartirishsiz erkin tarqatish mumkin.